

§ 109

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotuksista kielikoulutuksen kehittämiseksi "Monikielisyys vahvuudeksi - Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta"

HEL 2017-013821 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus antoi seuravan lausunnon Opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotuksista kielikoulutuksen kehittämiseksi "Monikielisyys vahvuudeksi - Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta":

1. Selvittäjä ehdottaa, että Tilastokeskus muuttaa kielitaidon tilastointia niin, että henkilö voi äidinkieltensä lisäksi ilmoittaa väestörekisteriin muita kotikieliä.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. On hyödyllistä, että koko kielivaroitus tulee esille. Yksittäisellä henkilöllä voi olla aktiivisesti käytössä kaksi tai useampi kotikieltä. Päätökset kuntien ja maakuntien kielellisestä asemasta pitää perustua rekisteröityihin äidinkieliin, ei mahdollisiin muihin kotikieliin.

2. Selvittäjä ehdottaa, että koulutuksen järjestäjät kehittävät yhteistyössä työ- ja elinkeinoelämän kanssa toimenpiteitä, joilla voidaan nykyistä paremmin tunnistaa opiskelijoiden kielivaroitus ja hyödyntää sitä työelämässä.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Monipuolinen kielivaroitus on kansallinen etu, jota voidaan hyödyntää kansainvälisessä yhteistyössä ja kansainvälisillä markkinoilla.

3. Selvittäjä ehdottaa, että A1-kieli varhennetaan alkamaan viimeistään ensimmäisen opintovuoden kevätlukukaudella. Varhentamiseen varataan tarvittava lisäys vähimmäistuntimäärään.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Helsingissä A1-kielen opetus alkaa 1.8.2018 alkaen 1. luokalta. Se on kaupunkistrategian mukainen ratkaisu. Varhentamista perustellaan sillä, että kielen oppiminen on tehokkaampaa, mitä aiemmin sen oppiminen alkaa.

4. Selvittäjä ehdottaa, että A1-kielivalinnaksi suositellaan pääsääntöisesti muuta kuin englantia.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta, vaikka siinä mainitun suosituksen merkitys ei käykään täysin selväksi. Kielen valinnan tulee perustua oppilaan ja huoltajien omaan valintaan; jos heille suositellaan jotakin

tiettyä valintaa, on opetuksen järjestäjiltä samalla edellytettävä, että valintaan on myös todellinen mahdollisuus. Monipuolinen kielivaranto on aitoa kansainvälisyyttä.

5. Selvittäjä ehdottaa, että valinnainen A2-kieli varhennetaan alkamaan 3. luokalta, ja se on pääsääntöisesti englanti.

Helsingin kaupunki ei puolla eikä vastusta esitystä. A2-kielen valinnan tulee perustua oppilaan ja huoltajien omaan valintaan. Samalla perusteella kuin A1-kielen aloitusta varhennetaan, tulee myös A2-kielen opetusta varhentaa. Mitä aiemmin kielen oppiminen alkaa, sen tehokkaimpaa se on. Englannin kieli on maailmanlaajuinen yleiskieli ja sen tärkeys on hyvä tuoda esille ohjauksessa, vaikkakin kielitarjonnan tulee olla monipuolista.

6. Selvittäjän vaihtoehtoisen ehdotuksen mukaan oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia kieltenopiskeluun parannetaan velvoittamalla kunnat laajentamaan oppilaiden mahdollisuuksia valita A-kielen oppimääränä myös muita kieliä kuin englantia. Opetuksen järjestämisessä hyödynnetään alueellisia yhteistyömuotoja ja verkko-opetusta.

Helsingin kaupunki antaa tähän saman vastauksen kuin kysymykseen 5.

7. Selvittäjän ehdotuksen mukaan lukion rakennetta kehitetään niin, että se mahdollistaa joustavan, pitkäjänteisen ja monipuolisen kieltenopiskelun hyödyntämällä oppiainerajat ylittäviä oppimiskokonaisuuksia.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Perusopetuksessa on luotu hyvä ja monipuolinen kielitaito. Ilmiöpohjainen oppiminen ja laaja-alainen osaaminen ovat opetussuunnitelmien mukaisia kärkiä, jotka mahdollistavat oppiainerajat ylittäviä oppimiskokonaisuuksia.

8. Selvittäjän ehdotuksen mukaan suullisen kielitaidon koe otetaan osaksi vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen kokeita ylioppilastutkinnossa. Kehittyvää teknologiaa hyödynnetään kokeen toteutuksessa.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Suullinen kielitaito on tärkeä osa kielitaitoa ihmisten välisten kommunikoinnin kannalta.

9. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Opetushallitus kehittää yhdessä opetuksen/koulutuksen järjestäjien kanssa tapoja tunnistaa, tukea ja hyödyntää monikielisyyttä nykyistä paremmin oppijoiden, koulun ja paikallisyhteisön vahvuutena.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Monikielisyyden tunnistaminen, tukeminen ja hyödyntäminen ovat kansallisesti merkittäviä sivistyksen,

kansainvälisyyden ja kilpailukyvyn takia. Sen vuoksi on tärkeää luoda näille kansallisesti suuntaviivat ja periaatteet.

10. Selvittäjän ehdotuksen mukaan koulujen kielitietoista toimintaa vahvistetaan täydennyskoulutuksella siten, että jokaisella opetuksen järjestäjällä on riittävä määrä kielitietoisien opetuksen asiantuntijoita.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Kielitietoisuus, kielitaidon kehittäminen, kielen opetuksen varhentaminen, kielitaidon monipuolisuus ja monikielisyys ovat asioita, joiden kehittäminen edellyttää täydennyskoulutusta.

11. Selvittäjän ehdotuksen mukaan oppilaitokset tarjoavat eri asteilla kieliin erilaisia polkuja: kielikerhoja, pelillistämistä ja muita digitaalisten sovellusten tarjoamia mahdollisuuksia.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Kielen oppimisen varhentaminen edellyttää uudenlaisia toimintatapoja. Luku- ja kirjoitustaito eivät ole edellytyksiä kielen oppimiselle, vaan esim. leikit, laulut ja lorut ovat hyviä tapoja kielenoppimisen alkuvaiheessa. Erilaiset oppimisen polut monipuolistavat kielenopetusta. Samalla ne myös motivoivat, tukevat kommunikaatiota ja mahdollistavat itsenäisen opiskelun.

12. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kehitetään toiselle asteelle mallit in- ja nonformaalisti opitun osaamisen tunnustamiselle.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Osaaminen perustuu näyttöön, ei opetukseen osallistumiseen. On tärkeää, että osaamisen tunnustamiselle on selkeät kriteerit.

13. Selvittäjän ehdotuksen mukaan selvitetään mahdollisuudet lukion ja vapaan sivistystyön oppilaitosten yhteistyölle ja yleisten kielitutkintojen kehittämiseksi vastaamaan tarpeeseen ”toisen asteen Ykinä”.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Yleiset kielitutkinnot ovat tärkeä osa kielen osaamisen tunnustamista. Kuusiportainen taitoasteikko on yhteismitallinen yleiseurooppalaisen viitekehyksen taitoasteikon kanssa. Tällaisten tutkintojen avulla on mahdollista myös tunnustaa ja tunnustaa in- ja nonformaalisti opittua.

14. Selvittäjän ehdotuksen mukaan ammatillisessa koulutuksessa lisätään muilla kuin kotimaisilla kielillä annettavaa tutkintokoulutusta ja vahvistetaan kieliopintojen roolia kaikessa koulutuksessa.

Helsingin kaupunki puoltaa esitystä. Kieliopintojen roolia tulee lisätä, koska työmarkkinat, palvelukenttä tai ammattitaidon edelleen kehittyminen edellyttävät kykyä toimia kansainvälisessä tai monikielisessä ympäristössä. Myös muilla kuin kotimaisilla kielillä tapahtuvaa tutkintokou-

lutustakin voidaan lisätä. On kuitenkin huolehdittava ennen kaikkea tutkintoon liittyvän osaamisen varmistaminen.

15. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Kansallinen arviointikeskus (Karvi) toteuttaa vuoden 2020 jälkeen arvioinnin ammatillisen koulutuksen reformin vaikutuksista yhteisten tutkinnon osien ml. kielten opiskeluun ja oppimiseen.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. On tärkeää, että ammatillisen koulutuksen uudistuksen vaikutuksia arvioidaan. Yhteisten tutkinnon osien ja kielten oppimisen osalta se on tärkeää myös siksi, että opiskelija voi jatkaa opintoja ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa.

16. Selvittäjän ehdotuksen mukaan varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen tuodaan kielenopetuksen aloittamiseen orientoivia elementtejä, kuten leikillisyyttä, pelillisyyttä, kielisuihkuttelua jne.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Vieraisiin kieliin orientoituminen tapahtuu kielisuihkuttelulla, jossa leikit, pelit, laulut ja lorut ovat keskeisiä toimintatapoja. Leikillisuus ja pelillisuus tukevat lapsen aktiivisuutta, toimijuutta, toiminnallista oppimista ja osallisuutta.

17. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kielenopetuksen kärkihankkeen sekä kielikyöpyopetuksen kehittämistoimien pohjalta vahvistetaan varhaiskasvatuksen vieraiden kielten opiskelun aloittamista tukevaa ja siihen orientoivaa pedagogiikka.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Kielen oppiminen on sitä tehokkaampaa, mitä aiemmin se alkaa. Varhaiskasvatus luo vahvan pohjan elinikäiselle oppimiselle.

18. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot vahvistavat kielitietoisuuteen ja lasten kielellisen kehityksen tukemiseen perehdyttäviä sisältöjä lastentarhanopettajakoulutuksessa.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Opettajankoulutuksella on merkittävä rooli pedagogiikan kehittämisessä. Kielitietoisuuteen ja lasten kielellisen kehityksen tukemiseen perehdyttävät sisällöt mahdollistavat kielten oppimisen aloittamisen ja siihen orientoivan pedagogiikan kehittämisen. On tärkeää, että kielitietoisuuteen perehdyttäviä sisältöjä vahvistetaan myös ammattikorkeakoulujen lastentarhanopettajakoulutuksessa.

19. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot ja ammattikorkeakoulut suunnittelevat ja järjestävät yhteistyössä lyhytkestoisempaa täydennyskoulutusta ja erikoistumiskoulutusohjelman kielitietoisesta opetuksesta lastentarhanopettajille.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Täydennyskoulutuksella vahvistetaan opettajien osaamisen ja pedagogiikan kehittymistä. Kielitietoisuuteen ja lasten kielellisen kehityksen tukemiseen perehdyttävät sisällöt mahdollistavat kielten oppimisen aloittamisen ja siihen orientoivan pedagogiikan kehittymisen.

20. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kannustetaan kuntia laatimaan vuoteen 2020 mennessä kieli- ja kansainvälisyysohjelmat, joissa kieltenopetusta tarkastellaan oppilaiden kielipolkujen jatkumon, kielivalintojen tarjonnan ja jakauman, kunnan tai maakunnan elinkeinoelämän tarpeiden sekä kansallisten tarpeiden kannalta. Ohjelmissa huomioidaan myös vapaan sivistystyön oppilaitosten rooli kieliohjelmien jatkumon varmistamisessa.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Toimintaympäristöt Helsingissä ovat jo nyt monikielisiä, monikulttuurisia ja kansainvälisiä. Kielipolut, kielivalinnat, kielivalintojen tarjonta ja jakauma sekä kaupungin strategia ovat asioita, jotka on hyvä saada läpinäkyviksi kuntalaisen kannalta. Oppijoiden ja huoltajien valintojen tulee pohjautua tietoon.

21. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Opetushallitus kokoaa yhdessä Kuntaliiton kanssa kielenopetuksen kehittäjäkuntien verkoston, jossa kunnille annetaan tukea ja mahdollisuus tehdä yhteistyötä hyvien käytäntöjen löytämiseksi ja levittämiseksi kielenopetukseen. Työssä hyödynnetään olemassa olevia verkostoja. Opetushallituksen kokeilukeskus osallistuu verkoston luomiseen.

Helsingin kaupunki puoltaa esitystä. Verkostomainen toiminta kehittämisessä on hyvä ajatus. Helsinki haluaa olla mukana osana kielenopetuksen kehittäjäkuntien verkostoa.

22. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot ja ammattikorkeakoulut lisäävät kielten ylioppilaskokeiden huomioimista opiskelijavalinnassa. Tämä tarkoittaa myös muita kieliä kuin suomea/ruotsia ja englantia.

Helsingin kaupunki ei puolla eikä vastusta esitystä. Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen opiskelijavalintojen periaatteet on hyvä selvittää erikseen. On tärkeä huomioida, että opiskelijavalintojen kriteerit ovat sellaiset, että ne eivät muodosta jatko-opintoihin hakeutuville umpipeiriä.

23. Selvittäjän ehdotuksen mukaan muutetaan asetusta yliopistojen tutkinnoista niin, että opiskelijalta edellytetään vähintään kahden vieraan kielen taidon osoittamista.

Helsingin kaupunki ei puolla esitystä. Helsingin kaupunki tarvitsee kielitietoisia ja -taitoisia, monikielisessä sekä kansainvälisessä toimintaym-

päristössä toimivia ammattilaisia. Kielen opiskelu on kuitenkin mahdollista elinikäisen oppimisen näkökulmasta milloin vain. Kielitaito voidaan osoittaa muutoinkin kuin yliopistotutkinnon osana.

24. Selvittäjän ehdotuksen mukaan osaamisen hankkimiseen ja osoittamiseen kehitetään joustavia malleja yliopistojen, lukioiden ja vapaan sivistystyön yhteistyönä.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Yliopistoilla, lukioilla ja vapaan sivistystyön oppilaitoksilla on kaikilla monenlaista ja myös erilaista osaamista. Näiden osaamista on hyvä hyödyntää osaamisen hankkimisessa ja osoittamisessa elinikäisen oppimisen mahdollistaen.

25. Selvittäjän esityksen mukaan korkeakoulut sopivat Unifin ja Arenen johdolla työnjaosta ja yhteistyöstä Aasian ja Afrikan kielten (esim. somali, kurdi, vietnam, kiina, korea, japani) perusopetuksessa kielikeskuksissa tai vastaavissa. Tarkastelu tehdään rinnan kielten tutkintokoulutuksen kehittämisen kanssa. Yhteistyönä kehitetään myös Aasian ja Afrikan kielten verkko-opetusta maan korkeakoulujen ja aikuiskoulutuksen tarpeisiin.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Afrikan ja Aasian kielten merkitys kasvaa sekä kansallisesti että Helsingin kaupungissa. Korkeakoulujen on järkevää sopia työnjaosta ja yhteistyöstä näiden kielten opetuksen järjestämisessä.

26. Selvittäjän ehdotuksen mukaan korkeakoulut lisäävät suomen/ruotsin toisena kielenä opetukseen syventäviä kursseja.

Helsingin kaupunki puoltaa esitystä. Kansalliskielten osaamisesta on myös pidettävä huolta. Ylemmän taitotason suomen ja ruotsin kielen koulutuksen tarjoaminen lisää erityisesti ulkomaalaistaustaisten henkilöiden työmarkkinakelpoisuutta paikallisia työmarkkinoita ajatellen.

27. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kielten tutkinto-opiskelu ja tutkimus profiloidaan eri yliopistoissa eri tavoin, ja tarpeisiin vastaamista arvioidaan yliopistojen yhteistyönä kansallisen kielivarannon näkökulmasta. Samalla huolehditaan siitä, että kielten aineenopettajakoulutusta tarjoavissa yliopistoissa on tarjolla riittävän laaja kieliaineiden kirjo. Kiinan kielen opetusta lisätään eniten.

Helsingin kaupunki ei puolla eikä vastusta ehdotusta. Yliopistojen välinen yhteistyö on tärkeää. Miten kielten tutkinto-opiskelu ja tutkimus profiloidaan yliopistoissa tai miten yliopistojen yhteistyö kansallisen kielivarannon näkökulmasta järjestetään, on ennen kaikkea yliopistojen asia. Kielenopetuksen varhentaminen tai kiinan kielen opetuksen tar-

jonnann laajentaminen ovat asioita, jotka on syytä huomioida tutkinto-opiskelussa ja tutkimuksessa.

28. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot kehittävät uudenlaisia kieliaineita ja muuta substanssia yhdistäviä tutkinto-ohjelmia.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Kielenopetuksen varhentaminen, tarjonnan monipuolistaminen, kielitietoisuuden kehittyminen sekä kansainvälistyminen edellyttävät tutkinto-ohjelmien kehittämistä.

29. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot lisäävät yhteistyötä Pohjoismaiden ja Viron yliopistojen kanssa vähemmän opiskelluissa kielissä hyödyntäen opetuksen digitalisaatiota.

Helsingin kaupunki ei puolla eikä vastusta ehdotusta. Väestömäärältään pienten valtioiden on järkevää tehdä yhteistyötä. Yliopistot tekevät paljon yhteistyötä ja tämänkin asian osalta sen kehittäminen on tarpeellista.

30. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot uudistavat kielten aineenopettajakoulutusta ja opettajankoulutukseen kohdistuvaa tutkimusta kielten ainelaitosten ja opettajakoulutuslaitosten yhteistyönä. Erityisesti vahvistetaan oppijälähtöisyyteen, monikulttuurisuuteen ja joustaviin suoritustapoihin sekä digitaalisissa ympäristöissä toimimiseen kohdistuvaa tutkimusta ja osaamista.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Opetussuunnitelmien mukainen toiminta edellyttää opettajalta oppijälähtöistä toimintatapaa, monikulttuurisessa ympäristössä toimisen ammattitaitoa, joustavien menetelmien ja suoritustapojen hallintaa sekä digitaalisissa ympäristöissä toimimista. Näiden alueiden tutkimusta ja osaamista on tarpeen lisätä ainelaitosten ja opettajankoulutuslaitosten yhteistyönä.

31. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kielten aineenopettajankoulutuksessa vahvistetaan kieli- ja kulttuuritietoisuuden kasvatuksen roolia. Selvitetään mahdollisuus erikoistua pedagogisissa opinnoissa, esimerkiksi opetusharjoittelussa, nykyistä vahvemmin aikuiskoulutukseen.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Kielenopetuksessa kieli- ja kulttuuritietoisuuden merkitys on kasvanut. Kielitaito on myös kielen kulttuurin taitoa. Kielen oppimista tapahtuu koko elämän ajan. Elinikäisen oppimisen näkökulmasta kielen aineenopettajalla tulee olla mahdollisuus erikoistua myös aikuiskoulutukseen.

32. Selvittäjän ehdotuksen mukaan koulutuksen järjestäjät takaavat opettajille mahdollisuudet täydennyskoulutukseen, joka tukee kontaktin säilymistä kielialueeseen ja kulttuuriympäristöön.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Täydennyskoulutuksessa tulee huomioida samalla tavalla kieli- ja kulttuuritietoisuuden osaamisen vaatimukset kuin kielten aineenopettajakoulutuksessa.

33. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot jatkavat yhdessä työelämän toimijoiden kanssa erikoistumiskoulutusten kehittämistä opettajille aiheina esim. kielitietoisuus, monikielisyys, kaksikielinen pedagogiikka ja monikulttuurisissa yhteisöissä toimiminen.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Kansainvälisyys, monikielisyys ja monikulttuurisuus ovat osa toimintaympäristöämme. Kielitietoisuus on keskeinen osaamisalue opettajan työssä. Kielikylpy- ja kielirikasteinen opetus lisääntyy. On järkevää kehittää näiden osa-alueiden ympärille erikoistumiskoulutuksia yhdessä yliopistojen kanssa.

34. Selvittäjän ehdotuksen mukaan STM ja OKM vahvistavat neuvoloiden roolia kielitietoisuuden vahvistamisessa ja perheiden monikielisyyden tukemisessa.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Varhainen tuki perheille mahdollistuu hyvin neuvolatoiminnan kautta. Syntymästä kouluikään lapsi ja perhe ovat tämän palvelun piirissä. Yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa neuvolatoiminta voi tukea kielitietoisuuden kehittymistä. Koska neuvoloissa kohdataan koko perhe, myös perheiden monikielisyyden tukeminen on mahdollista. On järkevää vahvistaa neuvoloiden roolia tässä asiassa.

35. Selvittäjän ehdotuksen mukaan lisätään oma äidinkieli perusopetuksessa säädöspohjaan erillisenä oppimääränä ja määritellään oman äidinkielen opettajan kelpoisuus.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Oman äidinkielen merkitys kaiken oppimisen, identiteetin kehittymisen ja muun kasvun ja kehityksen kannalta on ensiarvoisen tärkeä. Oman äidinkielen opettajien koulutus ja kelpoisuuden määrittely mahdollistaisi oman äidinkielen opetuksen laadun kehittymisen.

36. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Jyväskylän yliopiston Soveltavan kielentutkimuksen keskus tekee yhdessä työnantajien kanssa selvityksen siitä, mikä on todellinen S2/R2-vaatimus työpaikoilla, miten ammatillista kielitaitoa arvioidaan ja miten suomen/ruotsin taitoa voidaan tehokkaasti kehittää työssä.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Suomen/ruotsin taitovaatimukset ovat erilaiset eri töissä. Taitotason vaatimuksia on hyvä arvioida. Koska kielen oppiminen on jatkuvaa, työnantajat tarvitsevat tukea, kuinka työntekijöiden kielitaitoa voidaan kehittää työssä. Selvitystyössä

olisi hyvä ottaa huomioon aiempi kehittämistyö, jossa myös Helsingin kaupunki oli mukana. Siinä määriteltiin maahanmuuttajataustaisen henkilöstön riittävä suomen kielen taitoa eri ammattialoilla ja sen pohjalta luotiin kielikoulutuksia henkilöstölle. Kielitaitomäärittelyjä on käytetty tukena mm. lääkärin, sairaanhoitajien ja lähihoitajien kielitestausten ja kielikoulutusten suunnittelussa.

37. Selvittäjän ehdotuksen mukaan mahdollisuuksia suorittaa yleisiä kielitutkintoja parannetaan lisäämällä tutkintojen kielivalikoimaa ja vauhdittamalla tutkintojen digitalisoimista.

Helsingin kaupunki puoltaa esitystä. Kansainvälisyys, monikuluttuuriisuus, monikielisyys, Aasian ja Afrikan kielten osaamistarpeen lisääntyminen ja kielitietoisuuden vahvistaminen puoltavat kielivalikoiman laajentamista yleisissä kielitutkinnoissa. Digitalisointi antaa siihen mahdollisuuden.

38. Selvittäjän ehdotuksen mukaan työmarkkinajärjestöt ja yliopistot tekevät yhteistyössä selvityksen työelämän alakohtaisista todellisista kielten ja kulttuurien osaamistarpeista.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Eri työtehtävissä on eroja kielitaitovaatimusten suhteen. Toisaalta toimintaympäristömme kansainvälistyvät ja muuttuvat monikulttuurisiksi sekä monikielisiksi. Tulevaisuuden työtehtävissä korostuu vuorovaikutus ja sosiaaliset taidot. On tärkeää selvittää työelämän todellisia kielten ja kulttuurien osaamistarpeita. Selvityksessä olisi tärkeää ottaa mukaan Helsingin kaupunki suurimpana työnantajana.

39. Selvittäjän ehdotuksen mukaan vahvistetaan kansainvälisissä tutkinto-ohjelmissa opiskelevien ja niistä valmistuvien työelämäyhteyksiä ja osaamisen hyödyntämistä myös pk-yrityksissä.

Helsingin kaupunki puoltaa esitystä. Kansainvälisissä tutkinto-ohjelmissa opiskelevilla kielitaidon lisäksi kehittyä osaamista kulttuurien, moninaisuuden ja monikielisyyden kohtaamisessa. Tätä osaamista syytä edistää ja hyödyntää työelämässä. Työelämäosaamisen osana myös riittävän ammatillisen suomen tai ruotsin kielen koulutuksen tarjoaminen on tärkeää.

40. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kansainvälisten koulujen määrä suurissa ja/tai kansainvälistyvissä kaupungeissa lisätään kansainvälisten osaajien Suomeen saamisen tukemiseksi.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Helsingin kaupunkistrategiassa kansainvälistyminen, kielen opetuksen varhentaminen ja kaksi- ja vieraskielisen opetuksen lisääminen ovat osa kaupungin kilpailukyvyyn pa-

26.02.2018

Asia/14

rantamista. Kansainvälistymisen tarpeisiin ja kansainväliseen kilpailuun on varauduttava.

41. Selvittäjän ehdotusten mukaan maahanmuuttajien ohjaamisessa korkeakoulutukseen hyödynnetään vastuukorkeakoulutoiminnasta vuosina 2017-2020 saatuja kokemuksia. Syntyneet hyvät käytänteet sekä ohjauksesta että yhteistyöstä muiden toimijoiden kanssa vakiinnutetaan osaksi oppilaitosten ja TE-toimistojen toimintaa.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Maahanmuuttajien ohjautuminen koulutukseen on tärkeä osa kotoutumista. Tarvitsemme kaikkien panoksen ja jokaisella tulee olla mahdollisuus kouluttautua omien taitumusten, haaveiden ja potentiaalinsa mukaisesti. Ohjaus on tässä tärkeässä roolissa.

Käsittely

Esittelijä muutti ehdotustaan Marcus Rantalan vastaehdotuksen mukaisesti.

Vastaehdotus:

Marcus Rantala: Lisäys vastaus 1:

Uusi viimeinen lause:

"Päätökset kuntien ja maakuntien kielellisestä asemasta pitää perustua rekisteröityihin äidinkieliin, ei mahdollisiin muihin kotikieliin."

Kannattaja: Sanna Vesikansa

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 OKM, lausuntopyyntö 20.12.2017, ehdotukset kielikoulutuksen kehittämiseksi
- 2 Lausuntopyynnön kysymykset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 22-24
Helsinki PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 36106
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Kaupunginhallitus antaa seuravan lausunnon Opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotuksista kielikoulutuksen kehittämiseksi "Monikielisyys vahvuudeksi - Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta":

1. Selvittäjä ehdottaa, että Tilastokeskus muuttaa kielitaidon tilastointia niin, että henkilö voi äidinkielsensä lisäksi ilmoittaa väestörekisteriin muita kotikieliä.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. On hyödyllistä, että koko kielivaro-
ranto tulee esille. Yksittäisellä henkilöllä voi olla aktiivisesti käytössä
kaksi tai useampi kotikieltä.

2. Selvittäjä ehdottaa, että koulutuksen järjestäjät kehittävät yhteistyös-
sä työ- ja elinkeinoelämän kanssa toimenpiteitä, joilla voidaan nykyistä
paremmin tunnistaa opiskelijoiden kielivaro- ja hyödyntää sitä työelä-
mässä.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Monipuolinen kielivaro-
ranto on kansallinen etu, jota voidaan hyödyntää kansainvälisessä yhteistyössä
ja kansainvälisillä markkinoilla.

3. Selvittäjä ehdottaa, että A1-kieli varhennetaan alkamaan viimeistään
ensimmäisen opintovuoden kevätlukukaudella. Varhentamiseen vara-
taan tarvittava lisäys vähimmäistuntimäärään.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Helsingissä A1-kielen opetus al-
kaa 1.8.2018 alkaen 1. luokalta. Se on kaupunkistrategian mukainen
ratkaisu. Varhentamista perustellaan sillä, että kielen oppiminen on te-
hokkaampaa, mitä aiemmin sen oppiminen alkaa.

4. Selvittäjä ehdottaa, että A1-kielivalinnaksi suositellaan pääsääntöi-
sesti muuta kuin englantia.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta, vaikka siinä mainitun suosituk-
sen merkitys ei käykään täysin selväksi. Kielen valinnan tulee perustua
oppilaan ja huoltajien omaan valintaan; jos heille suositellaan jotakin
tiettyä valintaa, on opetuksen järjestäjiltä samalla edellytettävä, että va-
lintaan on myös todellinen mahdollisuus. Monipuolinen kielivaro-
ranto on aitoa kansainvälisyyttä.

5. Selvittäjä ehdottaa, että valinnainen A2-kieli varhennetaan alkamaan
3. luokalta, ja se on pääsääntöisesti englantia.

Helsingin kaupunki ei puolla eikä vastusta esitystä. A2-kielen valinnan
tulee perustua oppilaan ja huoltajien omaan valintaan. Samalla perus-
teella kuin A1-kielen aloitusta varhennetaan, tulee myös A2-kielen ope-
tusta varhentaa. Mitä aiemmin kielen oppiminen alkaa, sen tehokkaam-
paa se on. Englannin kieli on maailmanlaajuinen yleiskieli ja sen tär-

keys on hyvä tuoda esille ohjauksessa, vaikkakin kielitarjonnan tulee olla monipuolista.

6. Selvittäjän vaihtoehtoisen ehdotuksen mukaan oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia kieltenopiskeluun parannetaan velvoittamalla kunnat laajentamaan oppilaiden mahdollisuuksia valita A-kielen oppimääränä myös muita kieliä kuin englantia. Opetuksen järjestämisessä hyödynnetään alueellisia yhteistyömuotoja ja verkko-opetusta.

Helsingin kaupunki antaa tähän saman vastauksen kuin kysymykseen 5.

7. Selvittäjän ehdotuksen mukaan lukion rakennetta kehitetään niin, että se mahdollistaa joustavan, pitkäjänteisen ja monipuolisen kieltenopiskelun hyödyntämällä oppiainerajat ylittäviä oppimiskokonaisuuksia.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Perusopetuksessa on luotu hyvä ja monipuolinen kielitaito. Ilmiöpohjainen oppiminen ja laaja-alainen osaaminen ovat opetussuunnitelmien mukaisia kärkiä, jotka mahdollistavat oppiainerajat ylittäviä oppimiskokonaisuuksia.

8. Selvittäjän ehdotuksen mukaan suullisen kielitaidon koe otetaan osaksi vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen kokeita ylioppilastutkinnossa. Kehittyvää teknologiaa hyödynnetään kokeen toteutuksessa.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Suullinen kielitaito on tärkeä osa kielitaitoa ihmisten välisten kommunikoinnin kannalta.

9. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Opetushallitus kehittää yhdessä opetuksen/koulutuksen järjestäjien kanssa tapoja tunnistaa, tukea ja hyödyntää monikielisyyttä nykyistä paremmin oppijoiden, koulun ja paikallisyhteisön vahvuutena.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Monikielisyyden tunnistaminen, tukeminen ja hyödyntäminen ovat kansallisesti merkittäviä sivistyksen, kansainvälisyyden ja kilpailukyvyn takia. Sen vuoksi on tärkeää luoda näille kansallisesti suuntaviivat ja periaatteet.

10. Selvittäjän ehdotuksen mukaan koulujen kielitietoista toimintaa vahvistetaan täydennyskoulutuksella siten, että jokaisella opetuksen järjestäjällä on riittävä määrä kielitietoisen opetuksen asiantuntijoita.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Kielitietoisuus, kielitaidon kehittäminen, kielen opetuksen varhentaminen, kielitaidon monipuolisuus ja monikielisyys ovat asioita, joiden kehittäminen edellyttää täydennyskoulutusta.

11. Selvittäjän ehdotuksen mukaan oppilaitokset tarjoavat eri asteilla kieliin erilaisia polkuja: kielikerhoja, pelillistämistä ja muita digitaalisten sovellusten tarjoamia mahdollisuuksia.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Kielen oppimisen varhentaminen edellyttää uudenlaisia toimintatapoja. Luku- ja kirjoitustaito eivät ole edellytyksiä kielen oppimiselle, vaan esim. leikit, laulut ja lorut ovat hyviä tapoja kielenoppimisen alkuvaiheessa. Erilaiset oppimisen polut monipuolistavat kielenopetusta. Samalla ne myös motivoivat, tukevat kommunikaatiota ja mahdollistavat itsenäisen opiskelun.

12. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kehitetään toiselle asteelle mallit in- ja nonformaalisti opitun osaamisen tunnustamiselle.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Osaaminen perustuu näyttöön, ei opetukseen osallistumiseen. On tärkeää, että osaamisen tunnustamiselle on selkeät kriteerit.

13. Selvittäjän ehdotuksen mukaan selvitetään mahdollisuudet lukion ja vapaan sivistystyön oppilaitosten yhteistyölle ja yleisten kielitutkintojen kehittämiseksi vastaamaan tarpeeseen ”toisen asteen Ykinä”.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Yleiset kielitutkinnot ovat tärkeä osa kielen osaamisen tunnustamista. Kuusiportainen taitoasteikko on yhteismitallinen yleiseurooppalaisen viitekehyksen taitoasteikon kanssa. Tällaisten tutkintojen avulla on mahdollista myös tunnustaa ja tunnustaa in- ja nonformaalisti opittua.

14. Selvittäjän ehdotuksen mukaan ammatillisessa koulutuksessa lisätään muilla kuin kotimaisilla kielillä annettavaa tutkintokoulutusta ja vahvistetaan kieliopintojen roolia kaikessa koulutuksessa.

Helsingin kaupunki puoltaa esitystä. Kieliopintojen roolia tulee lisätä, koska työmarkkinat, palvelukenttä tai ammattitaidon edelleen kehittyminen edellyttävät kykyä toimia kansainvälisessä tai monikielisessä ympäristössä. Myös muilla kuin kotimaisilla kielillä tapahtuvaa tutkintokoulutustakin voidaan lisätä. On kuitenkin huolehdittava ennen kaikkea tutkintoon liittyvän osaamisen varmistaminen.

15. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Kansallinen arviointikeskus (Karvi) toteuttaa vuoden 2020 jälkeen arvioinnin ammatillisen koulutuksen reformin vaikutuksista yhteisten tutkinnon osien ml. kielten opiskeluun ja oppimiseen.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. On tärkeää, että ammatillisen koulutuksen uudistuksen vaikutuksia arvioidaan. Yhteisten tutkinnon

osien ja kielten oppimisen osalta se on tärkeää myös siksi, että opiskelija voi jatkaa opintoja ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa.

16. Selvittäjän ehdotuksen mukaan varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen tuodaan kielenopetuksen aloittamiseen orientoivia elementtejä, kuten leikillisyyttä, pelillisyyttä, kielisuihkuttelua jne.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Vieraisiin kieliin orientoituminen tapahtuu kielisuihkuttelulla, jossa leikit, pelit, laulut ja lorut ovat keskeisiä toimintatapoja. Leikillisuus ja pelillisuus tukevat lapsen aktiivisuutta, toimijuutta, toiminnallista oppimista ja osallisuutta.

17. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kielenopetuksen kärkihankkeen sekä kielikylypyopetuksen kehittämistoimien pohjalta vahvistetaan varhaiskasvatuksen vieraiden kielten opiskelun aloittamista tukevaa ja siihen orientoivaa pedagogiikkaa.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Kielen oppiminen on sitä tehokkaampaa, mitä aiemmin se alkaa. Varhaiskasvatus luo vahvan pohjan elinikäiselle oppimiselle.

18. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot vahvistavat kielitietoisuuteen ja lasten kielellisen kehityksen tukemiseen perehdyttäviä sisältöjä lastentarhanopettajakoulutuksessa.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Opettajankoulutuksella on merkittävä rooli pedagogiikan kehittämisessä. Kielitietoisuuteen ja lasten kielellisen kehityksen tukemiseen perehdyttävät sisällöt mahdollistavat kielten oppimisen aloittamisen ja siihen orientoivan pedagogiikan kehittämisen. On tärkeätä, että kielitietoisuuteen perehdyttäviä sisältöjä vahvistetaan myös ammattikorkeakoulujen lastentarhanopettajakoulutuksessa.

19. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot ja ammattikorkeakoulut suunnittelevat ja järjestävät yhteistyössä lyhytkestoisempaa täydennyskoulutusta ja erikoistumiskoulutusohjelman kielitietoisesta opetuksesta lastentarhanopettajille.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Täydennyskoulutuksella vahvistetaan opettajien osaamisen ja pedagogiikan kehittämistä. Kielitietoisuuteen ja lasten kielellisen kehityksen tukemiseen perehdyttävät sisällöt mahdollistavat kielten oppimisen aloittamisen ja siihen orientoivan pedagogiikan kehittämisen.

20. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kannustetaan kuntia laatimaan vuoteen 2020 mennessä kieli- ja kansainvälisyysohjelmat, joissa kieltenopetusta tarkastellaan oppilaiden kielipolkujen jatkumon, kielivalintojen

tarjonnan ja jakauman, kunnan tai maakunnan elinkeinoelämän tarpeiden sekä kansallisten tarpeiden kannalta. Ohjelmissa huomioidaan myös vapaan sivistystyön oppilaitosten rooli kieliohjelmien jatkumon varmistamisessa.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Toimintaympäristöt Helsingissä ovat jo nyt monikielisiä, monikulttuurisia ja kansainvälisiä. Kielipolut, kielivalinnat, kielivalintojen tarjonta ja jakauma sekä kaupungin strategia ovat asioita, jotka on hyvä saada läpinäkyviksi kuntalaisen kannalta. Oppijoiden ja huoltajien valintojen tulee pohjautua tietoon.

21. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Opetushallitus kokoaa yhdessä Kuntaliiton kanssa kielenopetuksen kehittäjäkuntien verkoston, jossa kunnille annetaan tukea ja mahdollisuus tehdä yhteistyötä hyvien käytäntöjen löytämiseksi ja levittämiseksi kielenopetukseen. Työssä hyödynnetään olemassa olevia verkostoja. Opetushallituksen kokeilukeskus osallistuu verkoston luomiseen.

Helsingin kaupunki puoltaa esitystä. Verkostomainen toiminta kehittämisessä on hyvä ajatus. Helsinki haluaa olla mukana osana kielenopetuksen kehittäjäkuntien verkostoa.

22. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot ja ammattikorkeakoulut lisäävät kielen ylioppilaskokeiden huomioimista opiskelijavalinnassa. Tämä tarkoittaa myös muita kieliä kuin suomea/ruotsia ja englantia.

Helsingin kaupunki ei puolla eikä vastusta esitystä. Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen opiskelijavalintojen periaatteet on hyvä selvittää erikseen. On tärkeä huomioida, että opiskelijavalintojen kriteerit ovat sellaiset, että ne eivät muodosta jatko-opintoihin hakeutuville umpipeiriä.

23. Selvittäjän ehdotuksen mukaan muutetaan asetusta yliopistojen tutkinnoista niin, että opiskelijalta edellytetään vähintään kahden vieraan kielen taidon osoittamista.

Helsingin kaupunki ei puolla esitystä. Helsingin kaupunki tarvitsee kielitietoisia ja -taitoisia, monikielisessä sekä kansainvälisessä toimintaympäristössä toimivia ammattilaisia. Kielen opiskelu on kuitenkin mahdollista elinikäisen oppimisen näkökulmasta milloin vain. Kielitaito voidaan osoittaa muutoinkin kuin yliopistotutkinnon osana.

24. Selvittäjän ehdotuksen mukaan osaamisen hankkimiseen ja osoittamiseen kehitetään joustavia malleja yliopistojen, lukioiden ja vapaan sivistystyön yhteistyönä.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Yliopistoilla, lukioilla ja vapaan sivistystyön oppilaitoksilla on kaikilla monenlaista ja myös erilaista osaamista. Näiden osaamista on hyvä hyödyntää osaamisen hankkimisessa ja osoittamisessa elinikäisen oppimisen mahdollistaen.

25. Selvittäjän esityksen mukaan korkeakoulut sopivat Unifin ja Arenen johdolla työnjaosta ja yhteistyöstä Aasian ja Afrikan kielten (esim. somali, kurdi, vietnam, kiina, korea, japani) perusopetuksessa kielikeskuksissa tai vastaavissa. Tarkastelu tehdään rinnan kielten tutkintokoulutuksen kehittämisen kanssa. Yhteistyönä kehitetään myös Aasian ja Afrikan kielten verkko-opetusta maan korkeakoulujen ja aikuiskoulutuksen tarpeisiin.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Afrikan ja Aasian kielten merkitys kasvaa sekä kansallisesti että Helsingin kaupungissa. Korkeakoulujen on järkevää sopia työnjaosta ja yhteistyöstä näiden kielten opetuksen järjestämisessä.

26. Selvittäjän ehdotuksen mukaan korkeakoulut lisäävät suomen/ruotsin toisena kielenä opetukseen syventäviä kursseja.

Helsingin kaupunki puoltaa esitystä. Kansalliskielten osaamisesta on myös pidettävä huolta. Ylemmän taitotason suomen ja ruotsin kielen koulutuksen tarjoaminen lisää erityisesti ulkomaalaistaustaisten henkilöiden työmarkkinakelpoisuutta paikallisia työmarkkinoita ajatellen.

27. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kielten tutkinto-opiskelu ja tutkimus profiloidaan eri yliopistoissa eri tavoin, ja tarpeisiin vastaamista arvioidaan yliopistojen yhteistyönä kansallisen kielivarannon näkökulmasta. Samalla huolehditaan siitä, että kielten aineenopettajakoulutusta tarjoavissa yliopistoissa on tarjolla riittävän laaja kieliaineiden kirjo. Kiinan kielen opetusta lisätään eniten.

Helsingin kaupunki ei puolla eikä vastusta ehdotusta. Yliopistojen välinen yhteistyö on tärkeää. Miten kielten tutkinto-opiskelu ja tutkimus profiloidaan yliopistoissa tai miten yliopistojen yhteistyö kansallisen kielivarannon näkökulmasta järjestetään, on ennen kaikkea yliopistojen asia. Kielenopetuksen varhentaminen tai kiinan kielen opetuksen tarjonnan laajentaminen ovat asioita, jotka on syytä huomioida tutkinto-opiskelussa ja tutkimuksessa.

28. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot kehittävät uudenlaisia kieliaineita ja muuta substanssia yhdistäviä tutkinto-ohjelmia.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Kielenopetuksen varhentaminen, tarjonnan monipuolistaminen, kielitietoisuuden kehittyminen sekä kansainvälistyminen edellyttävät tutkinto-ohjelmien kehittämistä.

29. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot lisäävät yhteistyötä Pohjoismaiden ja Viron yliopistojen kanssa vähemmän opiskeluissa kielissä hyödyntäen opetuksen digitalisaatiota.

Helsingin kaupunki ei puolla eikä vastusta ehdotusta. Väestömäärältään pienten valtioiden on järkevää tehdä yhteistyötä. Yliopistot tekevät paljon yhteistyötä ja tämänkin asian osalta sen kehittäminen on tarpeellista.

30. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot uudistavat kielten aineenopettajakoulutusta ja opettajankoulutukseen kohdistuvaa tutkimusta kielten ainelaitosten ja opettajakoulutuslaitosten yhteistyönä. Erityisesti vahvistetaan oppijalähtöisyyteen, monikulttuurisuuteen ja joustaviin suoritustapoihin sekä digitaalisissa ympäristöissä toimimiseen kohdistuvaa tutkimusta ja osaamista.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Opetussuunnitelmien mukainen toiminta edellyttää opettajalta oppijalähtöistä toimintatapaa, monikulttuurisessa ympäristössä toimisen ammattitaitoa, joustavien menetelmien ja suoritustapojen hallintaa sekä digitaalisissa ympäristöissä toimimista. Näiden alueiden tutkimusta ja osaamista on tarpeen lisätä ainelaitosten ja opettajankoulutuslaitosten yhteistyönä.

31. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kielten aineenopettajankoulutuksessa vahvistetaan kieli- ja kulttuuritietoisuuden kasvatuksen roolia. Selvitetään mahdollisuus erikoistua pedagogisissa opinnoissa, esimerkiksi opetusharjoittelussa, nykyistä vahvemmin aikuiskoulutukseen.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Kielenopetuksessa kieli- ja kulttuuritietoisuuden merkitys on kasvanut. Kielitaito on myös kielen kulttuurin taitoa. Kielen oppimista tapahtuu koko elämän ajan. Elinikäisen oppimisen näkökulmasta kielen aineenopettajalla tulee olla mahdollisuus erikoistua myös aikuiskoulutukseen.

32. Selvittäjän ehdotuksen mukaan koulutuksen järjestäjät takaavat opettajille mahdollisuudet täydennyskoulutukseen, joka tukee kontaktin säilymistä kielialueeseen ja kulttuuriympäristöön.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Täydennyskoulutuksessa tulee huomioida samalla tavalla kieli- ja kulttuuritietoisuuden osaamisen vaatimukset kuin kielten aineenopettajakoulutuksessa.

33. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot jatkavat yhdessä työelämän toimijoiden kanssa erikoistumiskoulutusten kehittämistä opettajille aiheina esim. kielitietoisuus, monikielisyys, kaksikielinen pedagogiikka ja monikulttuurisissa yhteisöissä toimiminen.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Kansainvälisyys, monikielisyys ja monikulttuurisuus ovat osa toimintaympäristöämme. Kielitietoisuus on keskeinen osaamisalue opettajan työssä. Kielikylpy- ja kielirikasteinen opetus lisääntyy. On järkevää kehittää näiden osa-alueiden ympärille erikoistumiskoulutuksia yhdessä yliopistojen kanssa.

34. Selvittäjän ehdotuksen mukaan STM ja OKM vahvistavat neuvoloiden roolia kielitietoisuuden vahvistamisessa ja perheiden monikielisyyden tukemisessa.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Varhainen tuki perheille mahdollistuu hyvin neuvolatoiminnan kautta. Syntymästä kouluikään lapsi ja perhe ovat tämän palvelun piirissä. Yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa neuvolatoiminta voi tukea kielitietoisuuden kehittymistä. Koska neuvoloissa kohdataan koko perhe, myös perheiden monikielisyyden tukeminen on mahdollista. On järkevää vahvistaa neuvoloiden roolia tässä asiassa.

35. Selvittäjän ehdotuksen mukaan lisätään oma äidinkieli perusopetuksessa säädöspohjaan erillisenä oppimääränä ja määritellään oman äidinkielen opettajan kelpoisuus.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Oman äidinkielen merkitys kaiken oppimisen, identiteetin kehittymisen ja muun kasvun ja kehityksen kannalta on ensiarvoisen tärkeä. Oman äidinkielen opettajien koulutus ja kelpoisuuden määrittely mahdollistaisi oman äidinkielen opetuksen laadun kehittymisen.

36. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Jyväskylän yliopiston Soveltavan kielentutkimuksen keskus tekee yhdessä työnantajien kanssa selvityksen siitä, mikä on todellinen S2/R2-vaatimus työpaikoilla, miten ammatillista kielitaitoa arvioidaan ja miten suomen/ruotsin taitoa voidaan tehokkaasti kehittää työssä.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Suomen/ruotsin taitovaatimukset ovat erilaiset eri töissä. Taitotason vaatimuksia on hyvä arvioida. Koska kielen oppiminen on jatkuvaa, työnantajat tarvitsevat tukea, kuinka työntekijöiden kielitaitoa voidaan kehittää työssä. Selvitystyössä olisi hyvä ottaa huomioon aiempi kehittämistyö, jossa myös Helsingin kaupunki oli mukana. Siinä määriteltiin maahanmuuttajataustaisen henkilöstön riittävä suomen kielen taitoa eri ammattialoilla ja sen pohjalta luotiin kielikoulutuksia henkilöstölle. Kielitaitomäärittelyjä on käytetty tukena mm. lääkäreiden, sairaanhoitajien ja lähihoitajien kielitestausten ja kielikoulutusten suunnittelussa.

37. Selvittäjän ehdotuksen mukaan mahdollisuuksia suorittaa yleisiä kielitutkintoja parannetaan lisäämällä tutkintojen kielivalikoimaa ja vauhdittamalla tutkintojen digitalisoimista.

Helsingin kaupunki puoltaa esitystä. Kansainvälisyys, monikuluttuuriisuus, monikielisyys, Aasian ja Afrikan kielten osaamistarpeen lisääntyminen ja kielitietoisuuden vahvistaminen puoltavat kielivalikoiman laajentamista yleisissä kielitutkinnoissa. Digitalisointi antaa siihen mahdollisuuden.

38. Selvittäjän ehdotuksen mukaan työmarkkinajärjestöt ja yliopistot tekevät yhteistyössä selvityksen työelämän alakohtaisista todellisista kielten ja kulttuurien osaamistarpeista.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Eri työtehtävissä on eroja kielitaitovaatimusten suhteen. Toisaalta toimintaympäristömme kansainvälistyvät ja muuttuvat monikulttuurisiksi sekä monikielisiksi. Tulevaisuuden työtehtävissä korostuu vuorovaikutus ja sosiaaliset taidot. On tärkeää selvittää työelämän todellisia kielten ja kulttuurien osaamistarpeita. Selvityksessä olisi tärkeää ottaa mukaan Helsingin kaupunki suurimpana työnantajana.

39. Selvittäjän ehdotuksen mukaan vahvistetaan kansainvälisissä tutkinto-ohjelmissa opiskelevien ja niistä valmistuvien työelämäyhteyksiä ja osaamisen hyödyntämistä myös pk-yrityksissä.

Helsingin kaupunki puoltaa esitystä. Kansainvälisissä tutkinto-ohjelmissä opiskelevilla kielitaidon lisäksi kehittyä osaamista kulttuurien, moninaisuuden ja monikielisyyden kohtaamisessa. Tätä osaamista syytä edistää ja hyödyntää työelämässä. Työelämäosaamisen osana myös riittävän ammatillisen suomen tai ruotsin kielen koulutuksen tarjoaminen on tärkeää.

40. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kansainvälisten koulujen määrä suurissa ja/tai kansainvälistyvissä kaupungeissa lisätään kansainvälisten osaajien Suomeen saamisen tukemiseksi.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Helsingin kaupunkistrategiassa kansainvälistyminen, kielen opetuksen varhentaminen ja kaksi- ja vieraskielisen opetuksen lisääminen ovat osa kaupungin kilpailukykyyn parantamista. Kansainvälistymisen tarpeisiin ja kansainväliseen kilpailuun on varauduttava.

41. Selvittäjän ehdotusten mukaan maahanmuuttajien ohjaamisessa korkeakoulutukseen hyödynnetään vastuukorkeakoulutoiminnasta vuosina 2017-2020 saatuja kokemuksia. Syntyneet hyvät käytänteet sekä

26.02.2018

Asia/14

ohjauksesta että yhteistyöstä muiden toimijoiden kanssa vakiinnutetaan osaksi oppilaitosten ja TE-toimistojen toimintaa.

Helsingin kaupunki puoltaa ehdotusta. Maahanmuuttajien ohjautuminen koulutukseen on tärkeä osa kotoutumista. Tarvitsemme kaikkien panoksen ja jokaisella tulee olla mahdollisuus kouluttautua omien taitumusten, haaveiden ja potentiaalinsa mukaisesti. Ohjaus on tässä tärkeässä roolissa.

Esittelijän perustelut

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti vararehtori, professori Riitta Pyykön Turun yliopistosta selvityshenkilöksi 15.2. - 31.12.2017 väliseksi ajaksi. Selvityshenkilön tehtävinä olivat mm. selvityksen laatiminen nykyisen kielivarannon tilasta ja tasosta niin, että selvitykseen sisältyy sekä koulutusjärjestelmän tuottaman kielivarannon karttumisen arvio, arvio maahanmuuton aiheuttamista tarpeista kielikoulutuksessa ja maahanmuuton vaikutuksista kielivarantoon sekä arvio työelämän, kansainvälisen yhteistyön sekä kulttuuri- ja sivistystarpeiden kannalta keskeisistä kielivarantoon ja kielitaitoon vaikuttavista tulevaisuuden tarpeista. Selvittäjän vision mukaan vuonna 2025 Suomi on aktiivinen kansainvälisen yhteisön jäsen, jonka vahvuus on kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus. Kielitaidon kehittämiseen panostetaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyynnössä pyydetään ottamaan joko puoltava tai vastustava kanta perusteluineen selvittäjän ehdotuksiin tai antamaan muu näkemys asiasta. Lausunto pyydetään antamaan sähköisesti lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön 28.2.2018 mennessä.

Esitys perustuu kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoon. Lautakunnan lausuntoa on täydennetty kysymysten 4, 26, 36, 38 ja 39 osalta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 OKM, lausuntopyyntö 20.12.2017, ehdotukset kielikoulutuksen kehittämiseksi
- 2 Lausuntopyynnön kysymykset

26.02.2018

Asia/14

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 12.02.2018 § 89

HEL 2017-013821 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

12.02.2018 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinn, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinn(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 23.01.2018 § 20

HEL 2017-013821 T 00 01 06

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuravan lausunnon kaupunginhallitukselle Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyynnöstä 'Monikielisyys vahvuudeksi - Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta'. Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyynnössä pyydetään ottamaan joko puoltava tai vastustava kanta perusteluineen seuraaviin selvittäjän ehdotuksiin tai antamaan muun näkemyksen asiasta.

1. Selvittäjä ehdottaa, että Tilastokeskus muuttaa kielitaidon tilastointia niin, että henkilö voi äidinkieltensä lisäksi ilmoittaa väestörekisteriin muita kotikieliä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. On hyödyllistä, että koko kielivaranto tulee esille. Yksittäisellä henkilöllä voi olla aktiivisesti käytössä kaksi tai useampi kotikieltä.

2. Selvittäjä ehdottaa, että koulutuksen järjestäjät kehittävät yhteistyössä työ- ja elinkeinoelämän kanssa toimenpiteitä, joilla voidaan nykyistä paremmin tunnistaa opiskelijoiden kielivaranto ja hyödyntää sitä työelämässä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Monipuolinen kielivaranto on kansallinen etu, jota voidaan hyödyntää kansainvälisessä yhteistyössä ja kansainvälisillä markkinoilla.

3. Selvittäjä ehdottaa, että A1-kieli varhennetaan alkamaan viimeistä ensimmäisen opintovuoden kevätlukukaudella. Varhentamiseen varataan tarvittava lisäys vähimmäistuntimäärään.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Helsingissä A1-kielen opetus alkaa 1.8.2018 alkaen 1. luokalta. Se on kaupunkistrategian mukainen ratkaisu. Varhentamista perustellaan sillä, että kielen oppiminen on tehokkaampaa, mitä aiemmin sen oppiminen alkaa.

4. Selvittäjä ehdottaa, että A1-kielivalinnaksi suositellaan pääsääntöisesti muuta kuin englantia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kielen valinnan tulee perustua oppilaan ja huoltajien omaan valintaan. Ohjauksessa tuodaan esille ja opetuksen järjestäjä tarjoaa monipuolista kielivalikoimaa A-kieleksi. Monipuolinen kielivaranto on aitoa kansainvälisyyttä.

5. Selvittäjä ehdottaa, että valinnainen A2-kieli varhennetaan alkamaan 3. luokalta, ja se on pääsääntöisesti englantia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla eikä vastusta esitystä. A2-kielen valinnan tulee perustua oppilaan ja huoltajien omaan valintaan. Samalla perusteella kuin A1-kielen aloitusta varhennetaan, tulee myös A2-kielen opetusta varhentaa. Mitä aiemmin kielen oppiminen alkaa, sen tehokkaampaa se on. Englannin kieli on maailmanlaajuinen yleis-kieli ja sen tärkeys on hyvä tuoda esille ohjauksessa, vaikkakin kielitarjonnan tulee olla monipuolista.

6. Selvittäjän vaihtoehtoisen ehdotuksen mukaan oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia kieltenopiskeluun parannetaan velvoittamalla kunnat laajentamaan oppilaiden mahdollisuuksia valita A-kielen oppimääränä myös muita kieliä kuin englantia. Opetuksen järjestämisessä hyödynnetään alueellisia yhteistyömuotoja ja verkko-opetusta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa tähän saman vastauksen kuin kysymykseen 5.

7. Selvittäjän ehdotuksen mukaan lukion rakennetta kehitetään niin, että se mahdollistaa joustavan, pitkäjänteisen ja monipuolisen kieltenopiskelun hyödyntämällä oppiainerajat ylittäviä oppimiskokonaisuuksia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Perusopetuksessa on luotu hyvä ja monipuolinen kielitaito. Ilmiöpohjainen oppiminen ja laaja-alainen osaaminen ovat opetussuunnitelmien mukaisia kärkiä, jotka mahdollistavat oppiainerajat ylittäviä oppimiskokonaisuuksia.

8. Selvittäjän ehdotuksen mukaan suullisen kielitaidon koe otetaan osaksi vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen kokeita ylioppilastutkinnossa. Kehittyvää teknologiaa hyödynnetään kokeen toteutuksessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Suullinen kielitaito on tärkeä osa kielitaitoa ihmisten välisten kommunikoinnin kannalta.

9. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Opetushallitus kehittää yhdessä opetuksen/koulutuksen järjestäjien kanssa tapoja tunnistaa, tukea ja hyödyntää monikielisyyttä nykyistä paremmin oppijoiden, koulun ja paikallisyhteisön vahvuutena.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Monikielisyyden tunnistaminen, tukeminen ja hyödyntäminen ovat kansallisesti merkittäviä sivistyksen, kansainvälisyyden ja kilpailukyvyn takia. Sen vuoksi on tärkeää luoda näille kansallisesti suuntaviivat ja periaatteet.

10. Selvittäjän ehdotuksen mukaan koulujen kielitietoista toimintaa vahvistetaan täydennyskoulutuksella siten, että jokaisella opetuksen järjestäjällä on riittävä määrä kielitietoisen opetuksen asiantuntijoita.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kielitietoisuus, kielitaidon kehittäminen, kielen opetuksen varhentaminen, kielitaidon monipuolisuus ja monikielisyys ovat asioita, joiden kehittäminen edellyttää täydennyskoulutusta.

11. Selvittäjän ehdotuksen mukaan oppilaitokset tarjoavat eri asteilla kieliin erilaisia polkuja: kielikerhoja, pelillistämistä ja muita digitaalisten sovellusten tarjoamia mahdollisuuksia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kielen oppimisen varhentaminen edellyttää uudenlaisia toimintatapoja. Luku- ja kirjoitustaito eivät ole edellytyksiä kielen oppimiselle, vaan esim. leikit, laulut ja lorut ovat hyviä tapoja kielenoppimisen alkuvaiheessa. Erilaiset oppimisen polut monipuolistavat kielenopetusta. Samalla ne myös motivoivat, tukevat kommunikaatiota ja mahdollistavat itsenäisen opiskelun.

12. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kehitetään toiselle asteelle mallit in- ja nonformaalisti opitun osaamisen tunnustamiselle.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Osaaminen perustuu näyttöön, ei opetukseen osallistumiseen. On tärkeää, että osaamisen tunnustamiselle on selkeät kriteerit.

13. Selvittäjän ehdotuksen mukaan selvitetään mahdollisuudet lukion ja vapaan sivistystyön oppilaitosten yhteistyölle ja yleisten kielitutkintojen kehittämiseksi vastaamaan tarpeeseen ”toisen asteen Ykinä”.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Yleiset kielitutkinnot ovat tärkeä osa kielen osaamisen tunnustamista. Kuusiportainen taitoasteikko on yhteismitallinen yleiseurooppalaisen viitekehyksen taitoasteikon kanssa. Tällaisten tutkintojen avulla on mahdollista myös tunnustaa ja tunnustaa in- ja nonformaalisti oppittua.

14. Selvittäjän ehdotuksen mukaan ammatillisessa koulutuksessa lisätään muilla kuin kotimaisilla kielillä annettavaa tutkintokoulutusta ja vahvistetaan kieliopintojen roolia kaikessa koulutuksessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa esitystä. Kieliopintojen roolia tulee lisätä, koska työmarkkinat, palvelukenttä tai ammattitaidon edelleen kehittyminen edellyttävät kykyä toimia kansainvälisessä tai monikielisessä ympäristössä. Myös muilla kuin kotimaisilla kielillä tapahtuvaa tutkintokoulutustakin voidaan lisätä. On kuitenkin huolehdittava ennen kaikkea tutkintoon liittyvän osaamisen varmistaminen.

15. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Kansallinen arviointikeskus (Karvi) toteuttaa vuoden 2020 jälkeen arvioinnin ammatillisen koulutuksen reformin vaikutuksista yhteisten tutkinnon osien ml. kielten opiskeluun ja oppimiseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. On tärkeää, että ammatillisen koulutuksen uudistuksen vaikutuksia arvioidaan. Yhteisten tutkinnon osien ja kielten oppimisen osalta se on tärkeää myös siksi, että opiskelija voi jatkaa opintoja ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa.

16. Selvittäjän ehdotuksen mukaan varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen tuodaan kielenopetuksen aloittamiseen orientoivia elementtejä, kuten leikillisyyttä, pelillisyyttä, kielisuihkuttelua jne.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Vieraisiin kieliin orientoituminen tapahtuu kielisuihkuttelulla, jossa leikit, pelit, laulut ja lorut ovat keskeisiä toimintatapoja. Leikillisuus ja pelillisuus tukevat lapsen aktiivisuutta, toimijuutta, toiminnallista oppimista ja osallisuutta.

17. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kieltenopetuksen kärkihankkeen sekä kielikylypyöpetuksen kehittämistoimien pohjalta vahvistetaan var-

haiskasvatuksen vieraiden kielten opiskelun aloittamista tukevaa ja siihen orientoivaa pedagogiikka.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kielen oppiminen on tehokkaampaa, mitä aiemmin se alkaa. Varhaiskasvatus luo vahvan pohjan elinikäiselle oppimiselle.

18. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot vahvistavat kielitietoisuuteen ja lasten kielellisen kehityksen tukemiseen perehdyttäviä sisältöjä lastentarhanopettajakoulutuksessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Opettajankoulutuksella on merkittävä rooli pedagogiikan kehittämisessä. Kielitietoisuuteen ja lasten kielellisen kehityksen tukemiseen perehdyttävät sisällöt mahdollistavat kielten oppimisen aloittamisen ja siihen orientoivan pedagogiikan kehittymisen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee tärkeänä, että kielitietoisuuteen perehdyttäviä sisältöjä vahvistetaan myös ammattikorkeakoulujen lastentarhanopettajakoulutuksessa.

19. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot ja ammattikorkeakoulut suunnittelevat ja järjestävät yhteistyössä lyhytkestoisempaa täydennyskoulutusta ja erikoistumiskoulutusohjelman kielitietoisesta opetuksesta lastentarhanopettajille.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Täydennyskoulutuksella vahvistetaan opettajien osaamisen ja pedagogiikan kehittymistä. Kielitietoisuuteen ja lasten kielellisen kehityksen tukemiseen perehdyttävät sisällöt mahdollistavat kielten oppimisen aloittamisen ja siihen orientoivan pedagogiikan kehittymisen.

20. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kannustetaan kuntia laatimaan vuoteen 2020 mennessä kieli- ja kansainvälisyysohjelmat, joissa kielten opetusta tarkastellaan oppilaiden kielipolkujen jatkumon, kielivalintojen tarjonnan ja jakauman, kunnan tai maakunnan elinkeinoelämän tarpeiden sekä kansallisten tarpeiden kannalta. Ohjelmissa huomioidaan myös vapaan sivistystyön oppilaitosten rooli kieliopintojen jatkumon varmistamisessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Toimintaympäristöt Helsingissä ovat jo nyt monikielisiä, monikulttuurisia ja kansainvälisiä. Kielipolut, kielivalinnat, kielivalintojen tarjonta ja jakauma sekä kaupungin strategia ovat asioita, jotka on hyvä saada läpinäkyviksi kuntalaisen kannalta. Oppijoiden ja huoltajien valintojen tulee pohjautua tietoon.

21. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Opetushallitus kokoaa yhdessä Kuntaliiton kanssa kielenopetuksen kehittäjäkuntien verkoston, jossa kunnille annetaan tukea ja mahdollisuus tehdä yhteistyötä hyvien käyt-

täntöjen löytämiseksi ja levittämiseksi kieltenopetukseen. Työssä hyödynnetään olemassa olevia verkostoja. Opetushallituksen kokeilukeskus osallistuu verkoston luomiseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa esitystä. Verkostomainen toiminta kehittämisessä on hyvä ajatus. Helsinki haluaa olla mukana osana kieltenopetuksen kehittäjäkuntien verkostoa.

22. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot ja ammattikorkeakoulut lisäävät kielten ylioppilaskokeiden huomioimista opiskelijavalinnassa. Tämä tarkoittaa myös muita kieliä kuin suomea/ruotsia ja englantia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla eikä vastusta esitystä. Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen opiskelijavalintojen periaatteet on hyvä selvittää erikseen. On tärkeä huomioida, että opiskelijavalintojen kriteerit ovat sellaiset, että ne eivät muodosta jatko-opintoihin hakeutuille umpiperiä.

23. Selvittäjän ehdotuksen mukaan muutetaan asetusta yliopistojen tutkinnoista niin, että opiskelijalta edellytetään vähintään kahden vieraan kielen taidon osoittamista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla esitystä. Helsingin kaupunki tarvitsee kielitietoisia ja -taitoisia, monikielisessä sekä kansainvälisessä toimintaympäristössä toimivia ammattilaisia. Kielen opiskelu on kuitenkin mahdollista elinikäisen oppimisen näkökulmasta milloin vain. Kielitaito voidaan osoittaa muutoinkin kuin yliopistotutkinnon osana.

24. Selvittäjän ehdotuksen mukaan osaamisen hankkimiseen ja osoittamiseen kehitetään joustavia malleja yliopistojen, lukioiden ja vapaan sivistystyön yhteistyönä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Yliopistoilla, lukioiden ja vapaan sivistystyön oppilaitoksilla on kaikilla monenlaista ja myös erilaista osaamista. Näiden osaamista on hyvä hyödyntää osaamisen hankkimisessa ja osoittamisessa elinikäisen oppimisen mahdollistaen.

25. Selvittäjän esityksen mukaan korkeakoulut sopivat Unifin ja Arenen johdolla työnjaosta ja yhteistyöstä Aasian ja Afrikan kielten (esim. somali, kurdi, vietnam, kiina, korea, japani) perusopetuksessa kielikeskuksissa tai vastaavissa. Tarkastelu tehdään rinnan kielten tutkintokoulutuksen kehittämisen kanssa. Yhteistyönä kehitetään myös Aasian ja Afrikan kielten verkko-opetusta maan korkeakoulujen ja aikuiskoulutuksen tarpeisiin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Afrikan ja Aasian kielten merkitys kasvaa sekä kansallisesti että Helsingin kaupungissa.

Korkeakoulujen on järkevää sopia työnjaosta ja yhteistyöstä näiden kielten opetuksen järjestämisessä.

26. Selvittäjän ehdotuksen mukaan korkeakoulut lisäävät suomen/ruotsin toisena kielenä opetukseen syventäviä kursseja.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa esitystä. Kansalliskielten osaamisesta on myös pidettävä huolta.

27. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kielten tutkinto-opiskelu ja tutkimus profiloidaan eri yliopistoissa eri tavoin, ja tarpeisiin vastaamista arvioidaan yliopistojen yhteistyönä kansallisen kielivarannon näkökulmasta. Samalla huolehditaan siitä, että kielten aineenopettajakoulutusta tarjoavissa yliopistoissa on tarjolla riittävän laaja kieliaineiden kirjo. Kiinan kielen opetusta lisätään eniten.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla eikä vastusta ehdotusta. Yliopistojen välinen yhteistyö on tärkeää. Miten kielten tutkinto-opiskelu ja tutkimus profiloidaan yliopistoissa tai miten yliopistojen yhteistyö kansallisen kielivarannon näkökulmasta järjestetään, on ennen kaikkea yliopistojen asia. Kielenopetuksen varhentaminen tai kiinan kielen opetuksen tarjonnan laajentaminen ovat asioita, jotka on syytä huomioida tutkinto-opiskelussa ja tutkimuksessa.

28. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot kehittävät uudenlaisia, kieliaineita ja muuta substanssia yhdistäviä tutkinto-ohjelmia.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kielenopetuksen varhentaminen, tarjonnan monipuolistaminen, kielitietoisuuden kehittyminen sekä kansainvälistyminen edellyttävät tutkinto-ohjelmien kehittämistä.

29. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot lisäävät yhteistyötä Pohjoismaiden ja Viron yliopistojen kanssa vähemmän opiskelluissa kielissä hyödyntäen opetuksen digitalisaatiota.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla eikä vastusta ehdotusta. Väestömäärältään pienten valtioiden on järkevää tehdä yhteistyötä. Yliopistot tekevät paljon yhteistyötä ja tämänkin asian osalta sen kehittäminen on tarpeellista.

30. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot uudistavat kielten aineenopettajakoulutusta ja opettajakoulutukseen kohdistuvaa tutkimusta kielten ainelaitosten ja opettajakoulutuslaitosten yhteistyönä. Erityisesti vahvistetaan oppijälhtöisyyteen, monikulttuurisuuteen ja joustaviin suoritustapoihin sekä digitaalisissa ympäristöissä toimimiseen kohdistuvaa tutkimusta ja osaamista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Opetussuunnitelmien mukainen toiminta edellyttää opettajalta oppijälähtöistä toimintatapaa, monikulttuurisessa ympäristössä toimisen ammattitaitoa, joustavien menetelmien ja suoritustapojen hallintaa sekä digitaalisissa ympäristöissä toimimista. Näiden alueiden tutkimusta ja osaamista on tarpeen lisätä ainelaitosten ja opettajankoulutuslaitosten yhteistyönä.

31. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kielten aineenopettajankoulutuksessa vahvistetaan kieli- ja kulttuuritietoisien kasvatuksen roolia. Selvitetään mahdollisuus erikoistua pedagogisissa opinnoissa, esimerkiksi opetusharjoittelussa, nykyistä vahvemmin aikuiskoulutukseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kielenopetuksessa kieli- ja kulttuuritietoisuuden merkitys on kasvanut. Kielitaito on myös kielen kulttuurin taitoa. Kielen oppimista tapahtuu koko elämän ajan. Elinikäisen oppimisen näkökulmasta kielen aineenopettajalla tulee olla mahdollisuus erikoistua myös aikuiskoulutukseen.

32. Selvittäjän ehdotuksen mukaan koulutuksen järjestäjät takaavat opettajille mahdollisuudet täydennyskoulutukseen, joka tukee kontaktin säilymistä kielialueeseen ja kulttuuriympäristöön.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Täydennyskoulutuksessa tulee huomioida samalla tavalla kieli- ja kulttuuritietoisuuden osaamisen vaatimukset kuin kielten aineenopettajakoulutuksessa.

33. Selvittäjän ehdotuksen mukaan yliopistot jatkavat yhdessä työelämän toimijoiden kanssa erikoistumiskoulutusten kehittämistä opettajille aiheina esim. kielitietoisuus, monikielisyys, kaksikielinen pedagogiikka ja monikulttuurisissa yhteisöissä toimiminen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Kansainvälisyys, monikielisyys ja monikulttuurisuus ovat osa toimintaympäristöämme. Kielitietoisuus on keskeinen osaamisalue opettajan työssä. Kielikylpy- ja kielirikasteinen opetus lisääntyy. On järkevää kehittää näiden osa-alueiden ympärille erikoistumiskoulutuksia yhdessä yliopistojen kanssa.

34. Selvittäjän ehdotuksen mukaan STM ja OKM vahvistavat neuvoloitten roolia kielitietoisuuden vahvistamisessa ja perheiden monikielisyyden tukemisessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Varhainen tuki perheille mahdollistuu hyvin neuvolatoiminnan kautta. Syntymästä koului- kään lapsi ja perhe ovat tämän palvelun piirissä. Yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa neuvolatoiminta voi tukea kielitietoisuuden kehittymistä. Koska neuvoloissa kohdataan koko perhe, myös perheiden monikie-

lisyyden tukeminen on mahdollista. On järkevää vahvistaa neuvoloiden roolia tässä asiassa.

35. Selvittäjän ehdotuksen mukaan lisätään oma äidinkieli perusopetuksessa säädöspohjaan erillisenä oppimääränä ja määritellään oman äidinkielen opettajan kelpoisuus.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Oman äidinkielen merkitys kaiken oppimisen, identiteetin kehittymisen ja muun kasvun ja kehityksen kannalta on ensiarvoisen tärkeä. Oman äidinkielen opettajien koulutus ja kelpoisuuden määrittely mahdollistaisi oman äidinkielen opetuksen laadun kehittymisen.

36. Selvittäjän ehdotuksen mukaan Jyväskylän yliopiston Soveltavan kielentutkimuksen keskus tekee yhdessä työnantajien kanssa selvityksen siitä, mikä on todellinen S2/R2-vaatimus työpaikoilla, miten ammatillista kielitaitoa arvioidaan ja miten suomen/ruotsin taitoa voidaan tehokkaasti kehittää työssä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Suomen/ruotsin taitovaatimukset ovat erilaiset eri töissä. Taitotason vaatimuksia on hyvä arvioida. Koska kielen oppiminen on jatkuvaa, työnantajat tarvitsevat tukea, kuinka työntekijöiden kielitaitoa voidaan kehittää työssä.

37. Selvittäjän ehdotuksen mukaan mahdollisuuksia suorittaa yleisiä kielitutkintoja parannetaan lisäämällä tutkintojen kielivalikoimaa ja vauhdittamalla tutkintojen digitalisoimista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa esitystä. Kansainvälisyys, monikulttuurisuus, monikielisyys, Aasian ja Afrikan kielten osaamistarpeen lisääntyminen ja kielitietoisuuden vahvistaminen puoltavat kielivalikoiman laajentamista yleisissä kielitutkinnoissa. Digitalisointi antaa siihen mahdollisuuden.

38. Selvittäjän ehdotuksen mukaan työmarkkinajärjestöt ja yliopistot tekevät yhteistyössä selvityksen työelämän alakohtaisista todellisista kielten ja kulttuurien osaamistarpeista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Eri työtehtävissä on eroja kielitaitovaatimusten suhteen. Toisaalta toimintaympäristömme kansainvälistyvät ja muuttuvat monikulttuurisiksi sekä monikielisiksi. Tulevaisuuden työtehtävissä korostuu vuorovaikutus ja sosiaaliset taidot. On tärkeää selvittää työelämän todellisia kielten ja kulttuurien osaamistarpeita.

39. Selvittäjän ehdotuksen mukaan vahvistetaan kansainvälisissä tutkinto-ohjelmissa opiskelevien ja niistä valmistuvien työelämäyhteyksiä ja osaamisen hyödyntämistä myös pk-yrityksissä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa esitystä. Kansainvälisissä tutkinto-ohjelmissa opiskelevilla kielitaidon lisäksi kehittyä osaamista kulttuurien, moninaisuuden ja monikielisyyden kohtaamisessa. Tätä osaamista syytä edistää ja hyödyntää työelämässä.

40. Selvittäjän ehdotuksen mukaan kansainvälisten koulujen määrä suurissa ja/tai kansainvälistyvissä kaupungeissa lisätään kansainvälisten osaajien Suomeen saamisen tukemiseksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Helsingin kaupunkistrategiassa kansainvälistyminen, kielen opetuksen varhentaminen ja kaksi- ja vieraskielisen opetuksen lisääminen ovat osa kaupungin kilpailukyvyn parantamista. Kansainvälistymisen tarpeisiin ja kansainväliseen kilpailuun on varauduttava.

41. Selvittäjän ehdotusten mukaan maahanmuuttajien ohjaamisessa korkeakoulutukseen hyödynnetään vastuukorkeakoulutoiminnasta vuosina 2017-2020 saatuja kokemuksia. Syntyneet hyvät käytänteet sekä ohjauksesta että yhteistyöstä muiden toimijoiden kanssa vakiinnutetaan osaksi oppilaitosten ja TE-toimistojen toimintaa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta puoltaa ehdotusta. Maahanmuuttajien ohjautuminen koulutukseen on tärkeä osa kotoutumista. Tarvitsemme kaikkien panoksen ja jokaisella tulee olla mahdollisuus kouluttautua omien taipumusten, haaveiden ja potentiaalinsa mukaisesti. Ohjaus on tässä tärkeässä roolissa.

Käsittely

23.01.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Muutetaan lausuntoehdotuksen kohta 22 seuraavasti (päättösasiakirjassa (44-45).

Kohta: "Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla eikä vastusta esitystä." Muutetaan muotoon Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla esitystä.

Päättösasiakirjassa mainitut perusteet pysyvät ennallaan.

Perustelut: Useimmilla aloilla muut kuin kielen osaamiseen liittyvät kriteerit ovat tärkeitä. Esim. kemistin on tärkeämpää olla hyvä kemiassa kuin osata sen lisäksi useita eri kieliä. Jos kielten ylioppilaskokeen merkitystä jatko-opintoihin hakeutumisessa kasvatetaan, heikentyy heikom-

26.02.2018

Asia/14

min kielissä pärjäävien opiskelijoiden mahdollisuus jatko-opintoihin. Kielten osaamisesta saatavien pisteiden nostaminen syrjisi myös lukivaikeuksista kärsiviä.

Kannattaja: Petra Malin

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Muutetaan lausunnon kohdan 37 virke (pätösasiakirjan kohta 74): "Digitalisointi antaa siihen mahdollisuuden." Muotoon "Digitalisointi antaa siihen mahdollisuuden, mutta ei korvaa kasvokkain tapahtuvaa kohtaavaa oppimista."

Kannattaja: Petra Malin

Vastaehdotus:

Petra Malin: Muutetaan lausuntoehdotuksen kohta 18 seuraavasti (pätösasiakirjassa (36-37):

Lisätään loppuun virke: "Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee tärkeänä, että kielitietoisuuteen perehdyttäviä sisältöjä vahvistetaan myös ammattikorkeakoulujen lastentarhanopettajakoulutuksessa."

Kannattaja: Otso Kivekäs

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Muutetaan lausuntoehdotuksen kohta 22 seuraavasti (pätösasiakirjassa (44-45).

Kohta: "Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla eikä vastusta esitystä." Muutetaan muotoon

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei puolla esitystä. Päätösasiakirjassa mainitut perusteet pysyvät ennallaan. Perustelut: Useimmilla aloilla muut kuin kielen osaamiseen liittyvät kriteerit ovat tärkeitä. Esim. kemistin on tärkeämpää olla hyvä kemiassa kuin osata sen lisäksi useita eri kieliä. Jos kielten ylioppilaskokeen merkitystä jatko-opintoihin haikutumisessa kasvatetaan, heikentyy heikommin kielissä pärjäävien opiskelijoiden mahdollisuus jatko-opintoihin. Kielten osaamisesta saatavien pisteiden nostaminen syrjisi myös lukivaikeuksista kärsiviä.

Jaa-äännet: 11

Fatim Diarra, Martina Harms-Aalto, Ville Jalovaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Pia Kopra, Tiina Larsson, Abdirahim Mohamed, Dani Niskanen, Pia Pakarinen, Mirita Saxberg

Ei-äännet: 2

Vesa Korkkula, Petra Malin

26.02.2018

Asia/14

Suoritetussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Vesa Korkkulan vastaehdotuksen äänin 11–2.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Muutetaan lausunnon kohdan 37 virke (pätösasiakirjan kohta 74): "Digitalisointi antaa siihen mahdollisuuden." Muotoon "Digitalisointi antaa siihen mahdollisuuden, mutta ei korvaa kasvokkain tapahtuvaa kohtaavaa oppimista."

Jaa-äännet: 10

Fatim Diarra, Martina Harms-Aalto, Ville Jalovaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Pia Kopra, Tiina Larsson, Abdirahim Mohamed, Dani Niskanen, Pia Pakarinen

Ei-äännet: 3

Vesa Korkkula, Petra Malin, Mirita Saxberg

Suoritetussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Vesa Korkkulan vastaehdotuksen äänin 10–3.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Muutetaan lausuntoehdotuksen kohta 18 seuraavasti (pätösasiakirjassa (36-37): Lisätään loppuun virke: "Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee tärkeänä, että kielitietoisuuteen perehdyttäviä sisältöjä vahvistetaan myös ammattikorkeakoulujen lastentarhanopettajakoulutuksessa."

Jaa-äännet: 5

Ville Jalovaara, Pia Kopra, Tiina Larsson, Dani Niskanen, Pia Pakarinen

Ei-äännet: 7

Fatim Diarra, Emma Kari, Otso Kivekäs, Vesa Korkkula, Petra Malin, Abdirahim Mohamed, Mirita Saxberg

Tyhjä: 1

Martina Harms-Aalto

Suoritetussa äänestyksessä Petra Malinin vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 7–5. Tyhjää äänesti 1.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

26.02.2018

Asia/14

Lisätiedot

Pertti Joonas, pedagogisten palveluiden päällikkö, puhelin: 310 86232
pertti.joonas(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Aleksanterinkatu 22-24
Helsinki PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 36106

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566